

ارزیابی فعالیت نئوتکتونیکي بخش بالایی موزه آبریز خررود با استفاده از شواهد مورفوتکتونیکي

زهرا کیامیری*، تقی نبئی، سید رضا مهرنیا

گروه زمین‌شناسی، دانشگاه علوم، دانشگاه پیام نور قزوین، ایران

*نویسنده مسئول: zahra.kiamiri@gmail.com ۱۳۹۶

دریافت: ۱۳۹۵/۰۸/۲۹ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۲/۱۶

چکیده

ناحیه مورد مطالعه خررود در استان قزوین با مساحتی بالغ بر ۵۵۰ کیلومتر مربع در طول رودخانه خررود در حد فاصل دو زون ساختاری- رسوبی ایران مرکزی و زون دگرگونی سنندج - سیرجان قرار گرفته است، به طوری که اختصاصات زمین‌شناسی هر دو زون را در خود دارد. لذا تنوع لیتولوژیک منطقه زیاد است و انواع سنگ‌های دگرگونی تریاس فوقانی و ژوراسیک، سری‌های ماگمایی ترشیاری، و انواع سنگ‌های رسوبی آواری و شیمیایی با با سنین متنوع از پالئوژئیک تا نئوزن در مسیر جریان رودخانه و یا در سطح حوضه‌ی زهکشی مربوط به آن رخنمون دارند. مورفولوژی بسیاری از لندفرم‌های سطح زمین حاصل برآیند دو دسته عامل هست که گروهی سعی در ایجاد ارتفاعات و ناهموار نمودن زمین دارند و گروهی دیگر سعی در فرسایش و تسطیح همان ناهمواری‌ها را دارند. با کمک علم مورفوتکتونیک و بررسی شاخص‌های مورفوتکتونیک می‌توان دریافت که در یک منطقه‌ی خاص اشکال سطح زمین تحت تأثیر کدام عامل‌ها قرار دارد. مطالعه موردی این موضوع بر روی بخش بالا دست رودخانه خررود در استان قزوین انجام گرفت. با استفاده از مدل ارتفاعی رقومی مرز حوضه‌ها و زیرحوضه‌های آبریز مربوط به رودخانه خررود استخراج شد. سپس با کمک داده‌های ارتفاعی شاخص‌های گرادیان طولی رودخانه (SL)، تقارن عرضی حوضه آبریز (T)، منحنی هیپسومتری و مقدار انگرال هیپسومتری برای منطقه مورد مطالعه محاسبه گردید. نتایج نشان می‌دهد بخش بالایی حوضه آبریز خررود منطقه‌ای است که در آن نیروهای تکتونیک ارتقاع ساز با عوامل فرساینده به تعادل رسیده‌اند و منطقه از نظر مورفولوژی به بلوغ خورد رسیده است. علاوه بر این فعالیت نئوتکتونیک منطقه بر اساس این شاخص اندک بوده و منطقه در رده مناطق با فعالیت کم نئوتکتونیک قرار می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی: نئوتکتونیک، خرود، قزوین، مورفوتکتونی